

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОВЕРКИТЕ В ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАКАЗАНИЯТА“; ЗАТВОРИТЕ В ГРАД СОФИЯ, СЛИВЕН, БУРГАС,
ОБЩЕЖИТИЯТА КЪМ ТЯХ И АРЕСТИТЕ В ГРАД СЛИВЕН И БУРГАС

Съобразно заповед № РД -08-31 от 08.07.2016 г. на омбудсмана на Република България, г-жа Мая Манолова, екип в състав: Димитър Бонгалов, Ивелина Велкова, Марияна Патрикова и Христо Атанасов, извърши проверка в периода 08.07-15.07.2016 г. в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) и затвора в гр. София. В периода 18.07-22.07.2016 г. същият екип извърши проверка в затворите в гр. Сливен и Бургас, общежитията към тях и арестите в гр. Сливен и гр. Бургас.

При посещението си екипа получи пълно съдействие от администрацията в местата за лишаване от свобода. Изключение е фактически отказ ведно с молба на Главния директор на ГДИН да изискаме официално копие от дисциплинарно наказание на служител в ГДИН заедно с извършена проверка довела до това дисциплинарно производство, заключителния доклад и възраженията на служителя. Така предоставените от администрацията документи бяха върнати на Главния директор.

Докладът следва структурата на Европейските правила за затворите (ЕПЗ), като с удебелен шрифт са указани извадки от тези правила.

А/ Общи принципи

- 1. „Т. 8 Затворническият персонал изпълнява важна обществена задача, затова набирането, обучението и условията на работа трябва да предоставя на тези служители възможност за поддържане на високи стандарти при грижата им за затворниците.“**

От синдикатите на служителите в затворите се отчита изпълнение или процес на изпълнение на поетите ангажименти от страна на настоящият екип в Министерството на правосъдието (МП). Като основен проблем се очертава засилен дефицит на надзорен състав, водещ не само до нарушаване на правата на лишените от свобода (л. св.), но и до нарушаване на трудови права на служителите. Налице са разминавания в работната заплата, определяна от Министерския съвет (МС), при относително еднакви длъжности в сектор „Сигурност“. Аналогичен проблем има и в допълнителните плащания, свързани със специфични условия на труд, храна и дрехи, поради обстоятелството, че същите се определят от министъра на вътрешните работи, министъра на правосъдието

и министъра на отбраната съобразно ведомствения бюджет. Очертава се необходимост от общо ръководство от страна на МС съобразно чл. 105, ал. 2 от Конституцията на Република България по тези въпроси и необходимост от свързаните с това нормативни промени. Липсата на такъв общ подход от страна на администрацията по тези проблеми по наше мнение неминуемо ще предизвиква социални проблеми и за в бъдеще.

Националният превантивен механизъм (НПМ) в разговорите си със служители отбелязва засилен брой сигнали за дефицит на работно облекло в гр. София, Сливен и Бургас. През настоящата година са обявени обществени поръчки от ГДИН и проблемът явно ще бъде преодолян. Дългогодишният дефицит в бюджета на министерството явно намира своето решение видно от липсата на станали вече традиционни неразплатени плащания относно ток, вода и лекарства в местата за лишаване от свобода (МЛС). Все още не са предоставени стъгаеми палки на надзорния състав, поради което на места при извеждане до мястото на разходка се ползват старите дълги палки (виж т. 69.2 от ЕПЗ). Поради необучаване на персонала в техники за овладяване на агресивни затворници, към настоящия момент те са крайно необходими за зоните с повишена сигурност, за да се преустанови незаконосъобразната практика относно ползване на белезници. Като маркира тези моменти в настоящия доклад, НПМ декларира, че ще продължи проучването свързано със социални и трудови права на служителите в затворите, съдебната охрана и полицията в съответствие с т.8 и т.79.2 от ЕПЗ, съответно общите правомощия на омбудсмана, свързани с трудовите и социалните права на служителите като елемент от общите правата на човека.

Б/ Разпределение и настаняване

2. „Т.17.1 Доколкото е възможно, затворниците се настаняват в затвори намиращи се близо до техните домове или места за социална рехабилитация.“

В Държавен вестник бр. 71 от 01.09.2006 г. са направени изменения и допълнения на отменения правилник за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията. Като приложения № 1 и № 2 са дадени начинът на разпределение на л. св. и списъкът с разрешени вещи. С обнародването на новия Правилник за прилагане на закона за изпълнение на наказанията и задържане под стража (Обн. ДВ. бр. 25 от 3 Април 2009 г.) тази публичност е преустановена. Въпросът се урежда със заповеди, които по своята същност се явяват общи административни актове по смисъла на чл. 65 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Така например, списъкът с разрешените вещи е неразделна част от заповед № ЛС-04-602/04.04.2014 г. Предоставена е правна възможност началникът на затвор или общежитие от открит тип за жени и непълнолетни да разрешава други вещи и предмети. Член 122 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) определя изрична компетентност в тази насока на министъра на правосъдието. Нито този текст, нито общият – чл. 11 от ЗИНЗС не предоставя възможност на министъра да делегира правомощията си директно на началници на затвори и общежития. Макар и с позитивен ефект издадените индивидуални разрешения за притежаване на вещи от тези административни органи са нищожни. Налага се нормативна промяна и ако тази делегация се регламентира в закона, следва да бъде в изключителни случаи, които по

възможност да се изброят изчерпателно. Прави впечатление, че делегацията към заместник-министър в закона е изброена изчерпателно, докато за директора на ГДИН е неограничена.

Изискуемата процедура по чл. 66 от АПК е не по-малко сложна от издаването на тези разпоредби като нормативен акт. Заинтересовани страни са най-малко всички районни и окръжни съдилища и прокуратури в страната, издаващи и привеждащи присъдите в изпълнение и определящи местоизпълнението им. Непознаването на тези заповеди от адвокатите води до липса на адекватна правна помощ. НПМ отчита че съобразно чл. 1 а от Закона за нормативните актове тези общи административни актове следва да бъдат нормативни, тоест част от ППЗИНЗС.

3. „17.3 Доколкото е възможно се взема мнението на затворниците относно първоначалното им разпределение и всяко прехвърляне от един в друг затвор.“

При направената проверка по заповедите на Главния директор на ГДИН се установи, че в случаите с приоритетни социални връзки в населено място в близост на затвор, в който се намира подсъдим, след влизане на присъдата в сила се отчита неговото желание, като се предоставя възможност на близките му да предоставят необходимите документи (справка за постоянно местоживееене) и не се извършва преместване по неговата постоянна регистрация. Независимо че не е нормативно уредено в случаи на преместване се взема и мнението на л. св., чрез беседа със социалния работник. Изключение от тази практика е когато преместването е по инициатива на администрацията на затвора и е свързано със сигурността. При всички случаи се пристъпва към предварително изпълнение без да се изчака резултат от обжалването (виж чл. 60 от АПК), въпреки че такова предварително изпълнение не е указано изрично. Съществува трайна практика заповедите за преместване да се предоставят на л. св. само да се запознае срещу подпис. Установени са несъществени изключения. Така издадената заповед се прилага към досието на л. св., до което той или негов адвокат нямат достъп. НПМ смята, че л. св. следва да получава във всички случаи копие от заповедта, за да може да получи и реализира ефективна правна защита. Това право следва да бъде нормативно уредено в ЗИНЗС поради наличие на обща разпоредба в чл. 61, ал. 2 от АПК, поне в частта за индивидуалните административни актове, издавани от администрацията в МЛС и МП.

Второ изключение се явява в случаите, когато подсъдим е приведен от арест в затвор и е с висока оценка на риска. Същият се настанява в зоната за повишена сигурност до влизането на присъдата в сила, след което се премества съобразно определения режим от съда. В случая режимът в тази зона не се различава от този в ареста (заклучване в спални помещения).

Последователно и трайно от години отказите за преместване се издават под формата на писма, а не във вид на заповеди. Устната информация от служители в ГДИН, че тези случаите са редки, се потвърждава и от проверката по места. Тези откази също не се връчват на л. св., а се прилагат към личните им досиета. Намирането им и в деловодствата на ГДИН и досиетата се оказва проблематично.

НПМ препоръчва отказите за преместване да се издават в изискуемата форма на заповед и да се връчват на страната по издаването на този административен акт, като се посочват сроковете и органа, пред който може да се обжалват.

Ако се въведе пряк съдебен контрол, за в бъдеще това преместване или отказите им с това предварителното изпълнение ще води до промяна и на подсъдността, което ще задълбочи и усложни работата както на държавната администрация, така и на административните съдилища.

В досега действащата уредба липсват ясни критерии за преместване на група л. св. от един затвор в друг в случаите на пренаселване. По старите разчети единствено затвора в гр. Бобов дол имаше капацитет за такова преместване. С новото замерване значителна част от корпусите на затвори дават такава възможност. Тя не е ползвана към настоящия момент от ГДИН. По-значително преместване е правено от и към затвора в гр. Стара Загора във връзка с направения вече там основен ремонт. Досегашната практика в някои от случаите показва неколегиално поведение между ръководителите на затвори, предлагащи на ГДИН преместване на проблемни, но не и високорискови л. св. Под проблемни се разбира л. св. със заболявания, включително психически, подаващи многобройни жалби и др. подобни. НПМ не се съмнява, че администрацията на затворите ще търси в бъдеще доброволното преместване в тези случаи, но липсата на критерии извън принципа на доброволността ще доведе не само до неравнопоставеност, съответно дискриминация между л. св., но и създава условия за корупция. Липсват и законодателни гаранции, че при преустановяване на пренаселеността тези л. св. ще бъдат върнати в затвора, близък до техните социални контакти и няма да бъдат забравени.

„Чл.18.1 Битовите условия на затворниците и особено, условията за спане трябва да са съобразени със зачитането на човешкото им достойнство, трябва да осигуряват, доколкото е възможно, възможност за усамотение и да отговарят на хигиенните и здравословни изисквания, като се обръща необходимото внимание на климатичните условия и особено на съдържанието на въздух на кубически метър пространство, осветление, отопление и вентилация.“

При посещението си през 2012 г. „ КПИ призовава българските власти да удвоят усилията си за борба с пренаселването на затворите чрез въвеждане на политики, насочени към ограничаване на или промяна в броя на лицата, изпращани в затвор. В тези усилия българските власти следва да се ръководят от Препоръка Rec(99)22 на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно пренаселването на затворите и увеличаването на затворническото население, Препоръка Rec(2000)22 относно подобряване на прилагането на европейските правила за санкции и мерки в общността, Препоръка Rec(2003)22 относно условното предсрочно освобождаване, Препоръка Rec(2006)13 относно използването на мярката „задържане под стража“ и осигуряването на предпазни мерки срещу злоупотреби и Препоръка Rec(2010)1 на Съвета на Европа относно правилата за пробация.

Освен това КПИ препоръчва да се положат усилия за интензифициране на обучението за прокурори и съдии с оглед да се насърчи използването на наказания, алтернативни на лишаването от свобода.“

Такива нови алтернативи с въвеждане на електронен надзор към настоящият момент не са налице в нормативната уредба.

Въведения електронен надзор с Наредба № 15 от 22.12.2009 г. фактически е преустановен поради липса на техника и бюджетно финансиране на дейността. Обявена е обществена поръчка за доставка на необходимото оборудване, която е преустановена. НППМ е уведомен, че се осъществява програма за разработване на пробационните мерки с електронния надзор и са се подготвяли необходимите законодателни изменения във връзка с приключване на проекта. За съжаление изменения и допълнения на нормативната уредба в тази насока не са налични. Ако те са готови, ще останат необвързани с бюджетната процедура по Закона за държавния бюджет, съответно и без планирани бюджетни средства и за 2017 г. Тоест, възможностите за решаване на проблема с пренаселеност в затворите чрез използване на електронен надзор като алтернатива при задържане под стража и съчетаването му с предсрочно условно освобождаване ще останат неизползвани до края на 2016 г. Отново е пропусната възможността да се въведат такива обществени мерки относно футболното хулиганство и домашното насилие.

В/ Материални условия

1. Затвор в гр. София

На 05.06-06.06.2012 г. НППМ е посетил затвора в гр. София. Констатацията е, че: „Помещенията са остарели и амортизирани. Броят на лишени от свобода лица, настанени в килиите, е многократно по-голям от допустимия по стандарт. Докато осъдените са настанени по 6 до 8 човека в двойни килии със собствен санитарен възел, включващ тоалетна и душ, обвиняемите и подсъдимите са настанени по 8 до 18 човека в големи помещения. Леглата във всички стаи са на две и дори на три нива. Към момента на проверката в затвора в гр. София са настанени около 1700 лишени от свобода, от които 927 са в корпуса (при капацитет около 600 души)“.

През 2014 г. КПИ констатира, че: „65. При официален капацитет от 676 души, отделението от затворен тип в Софийския затвор помещаваше 885 затворници по времето на посещението през 2014 г., в това число 21 затворници, излежаващи доживотни присъди и 181 чуждестранни затворници“. (...) „КПИ е много обезпокоен от факта, че материалните условия, установени през 2014 г. в много отношения са подобни на (и понякога дори по-лоши от) тези, наблюдавани по време на предишното посещение в заведението през 2008 г. Като цяло, целият затвор беше силно пренаселен“.

В отговора си през 2015 г. българските власти посочват капацитет до 2015 г. на затвора 745 и след новото замерване 951 л. св. Към 10.07.2016 г. в корпуса на затвора са настанени общо 739 л. св., от които: 30 обвиняеми; 148 подсъдими; 561 осъдени; доживотни – 22 л. св.

НППМ споделя загрижеността на КПИ във връзка с последното си посещение и ако не се касае за техническа грешка, желае да получи методиката и разбивка на така направените корекции в замерванията и повишаване капацитета на корпуса на затвора в гр. София.

Неизпълнени препоръки на НПМ от 2012 г. до министъра на правосъдието в тази насока са:

- поради високата степен на пренаселеност, лошите хигиенно-битови условия, невъзможността да се осъществява поправително въздействие и съществуващата опасност за увреждане на физическото или психическото здраве на задържаните лица, на основание чл. 46 от ЗИНЗС да бъде закрито ЗО „Кремиковци“;
- предприемане на действия за изграждане на нов затвор с капацитет 1500 – 2000 лишени от свобода;

С изх. № 66-00-132/15.08.2012 г. НПМ е уведомен че: „Закриването е нецелесъобразно, предвид липсата на алтернативна възможност за настаняване на около 550 осъдени.“ По втората препоръка, в заключителните бележки от отговора на българските власти е указано, че: „Главният директор на ГДИН, до края на м. март 2015 г. следва да систематизира постъпилите оферти от частния сектор и чуждестранните партньори и да ги представи за обсъждане в ръководството на Министерството на правосъдието, с оглед преценяване на възможностите за обявяване на процедура по Закона за обществените поръчки (ЗОП) или ЗПЧП за изграждането на нови места за лишаване от свобода.“ Събиране на оферти следва да се осъществи след обезпечаване на нужното финансиране, а такова и през 2016 г. не е налице.

Ето защо:

Омбудсманът на Република България, в качеството си на НПМ, след като установява пренаселване и към настоящият момент в затвора в гр. София, въпреки капацитета по новото замерване, поддържа препоръката си за строителство на нов затвор в гр. София с капацитет даващ възможност за последяващо закриване на общежитието в Кремиковци и затвора в гр. София.

НПМ отчита, че закриването на общежитието в Кремиковци е невъзможно без построяване на нов затвор. Затова двете препоръки са дадени едновременно. Към днешна дата в общежитието има малко над 400 л. св. и именно затова НПМ се надява процедурата по чл. 46 относно откриване на нов затвор да бъде довършена. Не разполагаме с данни за внасяне препоръката на омбудсмана в МС. Следва да се има предвид при евентуално бъдещо обсъждане и възможностите на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ (ДПФЗД) да осъществи строителство на нов затвор без да ангажира бюджетни средства. За целта би следвало да се направи преглед на излишните му имоти, които да се продадат по реда на Закона за държавната собственост. Последяващо включване на имота на затвора в гр. София, след неговото освобождаване в капитала на дружеството и продажба по пазарните цени, отново по Закона за държавната собственост, указва възможност предприятието да покрие направените разходи ведно с тези за увеличаване на административния му капацитет и за изплащане на получени кредити за строителство на нов затвор в гр. София. НПМ счита, че ДПФЗД следва да изиграе тази историческа роля и да потвърди достиженията си от миналото.

Поправително въздействие, тоест смислени дейности в изискуемия обхват и интензитет, с л. св. в затвора в гр. София не може да осъществи към настоящият етап и в корпуса, не само поради съществуващата архитектура, водеща до невъзможност за

индивидуално изпълнение на присъдата, а единствено и само в отрядна организация (примерно работещи, учащи, неработещи и т.н.). Тоест, поради липса на подходящи помещения, но и липса на достатъчно социални работници както и надзорен състав. Стандартите налагани от ЕСПЧ и КПИ към момента са вече за над 6 кв. м. на осъдените на доживот, а ако се следват ЕПЗ следва да се предвижда за в бъдеще самостоятелни стаи за л. св. с оглед отстраняване на причини за насилието между затворници. Предвидените през 2015 г. 2 070 000 лева за корпуса на затвора и 100 000 лева за ЗО „Кремиковци“ не решават проблема с пренаселеността, нито ще създават изискуемите условия за труд на администрацията на затвора. Те явно не са осигурени от бюджета (при необходими 15 000 000 лева за 2015 г., са отпуснати малко над 4 500 000 лева, поради което вероятно ще останат неизпълнени. НПМ поддържа евентуално виждане тези мероприятия да бъдат свалени от програмата не само като финансово необезпечени, но и нецелесъобразни).

2. Затвор в гр. Сливен

В свой доклад (СРТ/Inf(2008) 11) КПИ констатира при посещенията си през септември 2006 г., че нито едно жилищно помещение не е оборудвано със санитарен възел.

В периода 10.09-14.09.2012 г. НПМ е посетил затвора в гр. Сливен и е установил че: „Корпусът на затвора разполага със 142 жилищни помещения, разположени в 6 коридора, както следва: приемно отделение; обвиняеми и подсъдими; 2 коридора с нередицивисти и 2 коридора с рецидивисти. Съществува и изолационно отделение (зона за повишена сигурност). Към 01.09.2012 г. лишените от свобода са 294. За последните пет години този брой може да се приеме за постоянна величина с незначителни колебания. Пиковото натоварване е било през 2007 г., когато е имало 350 лишени от свобода и 28 обвиняеми и подсъдими.“ (...) „Затворът разполага с 1 907 кв. м. жилищна площ, която при стандарт от 4 кв. м. площ на лишен от свобода дава възможен капацитет от 476 лица. В паспорта на затвора съобразно съществуващата леглова база е даден капацитет за 400 лица. В този случай достигнатият стандарт е 4.76 кв. м на лице. В капацитета е включено и общежитието за мъже (обслужващ домакински щат) – 30 лица; ЗО „Сливен“ – 35 лица и поправителния дом за непълнолетни девойки – 35 лица. Съществуват допълнителни 54 места към системата на затвора в ЗО „Рамануша“, находящо се на около 10 км. от гр. Сливен. Тази налична площ, вътрешното обзавеждане, осветеност с дневна и изкуствена светлина, нивото на хигиена, разпределението по жилищните помещения на от 2 до 4 л. св. и липсата на легла, разположени на два етажа водят до извода, че материалната база на затвора, прилежащите към него общежития и поправителен дом са едни от най-добрите в системата на МЛС в България.“

Проблема със санитарните възли е останал нерешен. „Наличието на пластмасова кофа под всеки креват на лишените от свобода показва, че проблемът за нормален достъп до тоалетна през нощта съществува и през 2012 г. Оценката за недостатъчност на надзорния състав е също актуална. Един надзирател обслужва два коридора по с около 60 лишени от свобода. Интервюираните лишени от свобода споделиха, че през нощно време не се отказва извеждането им, но по обясними причини се забавя“

„Констатацията на КПИ относно наличието на топла вода само за 20 минути вечер кореспондира с констатацията на екипа на НПМ, че това време е намалено на 10-15 минути, като за събота и неделя е запазено времетраене на достъп до топла вода за 1 час.“

В началото на годината затвора е посетен лично от омбудсмана на Република България с екип от НПМ. Дадените устни препоръки относно недостатъчно подаване на топла вода (30 минути) и недостатъчно сапун и хигиенни материали са изпълнени от администрацията на затвора. Предоставени са по два сапуна и времето за подаване на топла вода е удвоено. Продължават оплакванията за качеството на тоалетния сапун; цени и липса на достатъчно плодове в лавките които са валидни за цялата система.

Установена е липса на хладилна камера за минусови температури. Не е предвидено доставка на нова през 2016 г.

Към настоящият момент е налице съществено намаление на л. св. в затвора на 168, от които 16 подсъдими; 152 осъдени и 5 доживотни с право на замяна.

Осигурени са 1 500 000 лева за изграждане на санитарни възли и ремонт на покрива, като изпълнението на проекта се очаква да приключи до края на 2016 г. Ръководството на затвора има намерение да се извърши монтаж на слънчеви панели на покрива, като по този начин реши изцяло проблемът с топлата вода. НПМ получи информация по време на изготвяне на доклада, че ремонтните дейности в затвора вече са започнали.

3. ЗО „Сливен“ и ЗО „Рамануша“

ЗО от открит тип „Сливен“ е разположено в отделна сграда от корпуса, разпределена на 2 етажа с по девет спални помещения. На първия етаж е обособено общежитието (32 лишени от свобода жени). На втория етаж е разположен домът за непълнолетни девойки. Няма непълнолетен, който да изтърпява наказание „лишаване от свобода“. В ЗО „Рамануша“ са налице добри материални условия с изключение на част от дограмата на помещенията, но не постъпиха оплаквания поради обстоятелството, че през студените месеци съществува възможност за преместване в корпуса на затвора. Настанени са 24 л. св. Като основни проблеми, обичайни за общежитията от открит тип, интервюираните посочват трудовата заетост и условното предсрочно освобождаване, характерни за всяко общежитие от открит тип.

4. Арест в гр. Сливен

През 2012 г. НПМ установява, че: „Арестът разполага с 11 жилищни помещения, като всяко от тях е със 7 кв.м. жилищна площ или общо 77 кв. м. На 12.09.2012г. в ареста бяха настанени 44 лица, от които 6 по делегация, като пиковите натоварвания през годината са достигали 56 задържани. Поради невъзможност за разполагане на повече от 4 легла на два етажа, са ползвани допълнително два дюшека, разположени на пода. НПМ отбелязва, че в предходните си посещения не е установявал по-голяма пренаселеност на арест.“ (...) „Негативна е и констатацията, че килиите в ареста нямат достъп до пряка дневна светлина. Липсват санитарни възли, течаща вода и място за

престой на открито. За служебни помещения на административния персонал и място за свиждане са приспособени преходни коридори, в които е разположено помещение с площ не повече от два кв. м., обособено с дървени плоскости над стълбището. Единствената стая е на началника на ареста, като същата се нуждае от ремонт. Архива на ареста се съхранява в пробационната служба, а оръжието – в помещения, ползвани от съдебната охрана.“

В тази връзка е дадена препоръка за разширяване на ареста или преместването му в корпуса на затвора. Предвидено е през настоящата 2016 г. усвояването на 1 000 000 лв. и преместване на ареста. Нямаме данни за обявена обществена поръчка и избор на изпълнител. Изпълнена е препоръката от Районна прокуратура в гр. Сливен относно спазване на чл. 251 от ЗИНЗС и в този период не се установява неоснователно преместване на л. св.

При тазгодишното посещение на НПМ арестът разполагаше и със свободна килия, но състоянието на спалните помещения е влошено, а проблемът с пренаселеността е нерешен. На 18.06.2016 г. в около 21.00 часа двама обвиняеми са буйствали в коридора на ареста. Изпочупени са два прозореца и всички лампи в коридора. Проведено е интервю с двамата извършители в затвора в гр. Бургас. Бе потвърдена от тях първоначалната информация, че към тях не е употребена физическа сила и помощни средства.

Препоръката за увеличаване на надзорния състав на КПИ е стара, вече публична, и неизпълнена отново поради липса на финансови средства и очевидно е от компетенциите на МС и Министерството на финансите във връзка със Закона за държавния бюджет. НПМ само отбелязва, че ефективността на администрацията в МЛС следва да се измерва с намаляване на случаите на рецидив. При тези материални условия на труд валидни не само за л. св., а и за персонала, още по-драстично се усеща липсата на достатъчно надзорен състав и социални работници. Икономии на бюджета в тази сфера се заплащат в пъти по-скъпо от увеличени обществени, а и бюджетни разходи, поради увеличаване на рецидива.

5. Затвор в гр. Бургас

През 2013 г. НПМ е установил, че: „условията в Бургаския затвор са напълно неприемливи и следва да се считат за нечовешки и унижителни. Това е затворът с най-тежки условия и пренаселеност в България. Средно се падат под 2 кв. м. на лишен от свобода, а на места под 1 кв. м. В периода на проверката на НПМ в затвора в гр. Бургас в корпуса бяха разположени 883 л. св. на средна жилищна площ около 1.5 кв. м. при обща жилищна площ 1 483 кв. м. Максимално допустимия капацитет на корпуса е 370 л. св.“

През 2016 г. в затвора са настанени 531 л. св. Капацитетът на затвора в отговора на българските власти от 2015 г. е даден като 371 и след замерването 244.

Състоянието на сградния фонд в Бургас се е влошило. Построената нова кухня в затвора в гр. Бургас е на действително високо ниво, но липсва обзавеждане. Нямаме данни за открита обществена поръчка за тази доставка. Цялата канализация е очевидно за ремонт поради установени течове в склада към старата кухня и в новите помещения

(съблекалня) в ареста. Предвидена е цялостна реконструкция на корпуса чрез изграждане на спални помещения за по 4 човека със санитарен възел, нов водопровод и канализация и е обезпечено финансиране в размер на 1 200 000 лева. Не е предвидено използване на слънчеви батерии за подгряване на топла вода, както и централна аспирация или климатизация. Има избран изпълнител и вероятно реконструкцията ще се осъществи през настоящата година въпреки трудностите с общежитието в гр. Дебелт. Предвидено е изграждане на изнесена съдебна зала в затвора за съдебни заседания. Проявен е интерес от адвокатската колегия в гр. Бургас да финансира обзавеждането и ремонта на помещенията за адвокатско свиждане.

Констатациите на КПИ относно пренаселеност и битови условия, отразени в докладите от посещенията в затвора в гр. Бургас през 2012 г. и 2014 г., са публични. В периода 23.10.2013 г. – 25.10.2013 г. НПМ също е посетил затвора в гр. Бургас. И е установил, че: „Този затвор не присъства в програмата по Решение № 767 от 2008 г. на Министерския съвет за периода 2009-2015 г., приета на основание чл. 13, ал. 3, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проблемът с пренаселеността в затвора в гр. Бургас е следвало да се реши с изграждане на ново затворническото общежитие в Дебелт. Съгласно програмата на правителството от 2008 г. общежитието е следвало да бъде завършено през 2009 г. Изразходвани са около 300 000 лева от собствени на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“. Извършен е ремонт на покрива, частично е подменена дограма, направени са частични прегради на спалните помещения и построена ограда на терена. Поради липса на допълнителни средства (в размер на около 800 000 лева), дейността е преустановена. В програмата на правителството от 2011 г. е било предвидено довършването му през 2012 г. с необходими средства около 1 000 000 лева от държавния бюджет. Поради недостатъчни капиталови разходи дейността не е осъществена.“ По настояще е с обезпечено финансиране по Норвежкия финансов механизъм. Предвиденият първоначален общ капацитет е за 450 л. св. Не се предвижда довършване ремонта на целия сграден фонд поради което капацитета при откриването на този обект ще бъде за 375 лица при гарантирани минимум 4 кв. м. жилищна площ. Становището на работещите на обекта е че реалния срок е края на септември. Това забавяне ще създаде доста затруднения на администрацията в затвора за реализация на замислените ремонтни дейности в затвора.

Отбелязва се от Министерството на правосъдието сериозен проблем за окомплектоване на така завършеното общежитие с личен състав. Причината е в извършената „оптимизация“ през 2015 г. довела до съкращаване на 459 щатни бройки. Така наречената оптимизация е проведена в изпълнение на постановление на Министерския съвет по предложение на Министъра на финансите и касае всички министерства и ведомства с изискване за 10 % съкращение на персонала. Професионалните разчети във връзка с това съкращение са за недостиг от 450 до 750 щата за надзорен състав за да се обезпечат правата на лишените от свобода и да се осигури спазването на трудовите права на служителите. Действието е в противовес на многократно направени препоръки на КПИ, съответно и на НПМ относно липсата на достатъчно персонал в затворите. КПИ многократно указва че липсата на достатъчно персонал в затворите е опасно както за сигурността на лишените от свобода, така и за обществото, разбира се в частност и за надзорния състав. При посещението си в затвора в Бургас през 2012 г. КПИ отново призовава „българските власти да вземат спешни

мерки за увеличаване на личния състав в помещенията за настаняване на затворници в Бургаския затвор и Варненския затвор (параграф 52)“.

При посещението си през 2013 г. в доклада си НПМ посочва: „През 2008 г. е проведено съкращение на персонала в местата за лишаване от свобода с около 600 щатни бройки. От тогава системата е в относителна стабилност, но в постоянна тенденция за намаляване броя на персонала. Приблизителното съотношение между персонал и затворници в системата на местата за лишаване от свобода в България е 1 към 2. Провежданите съкращения са част от бюджетните икономии в държавната администрация. Евентуалното пускане на ново общежитие в Дебелт, ако то е от закрит тип, трудно би се обезпечило с необходимите служители. Ето защо, независимо че системата разполага с вътрешен ресурс за преразпределение, е необходимо да се търси осигуряване на нови щатни бройки за надзорен състав и социални работници в корпусите на затворите.

НПМ, при посещенията си, също забелязва значително натоварване на надзорния състав, социалните работници и медицинския персонал.“

Предходния политически екип е направил всичко възможно и спазил ангажиментите си към синдикатите да няма съкращения в надзорния състав. Били са съкратени незаети щатни бройки за надзорен състав включително и в затвора в гр. Бургас. Било е проведено съкращаване на пробационни служители при положение, че тази система все още е недоразвита. Ако се приемат новите обществени мерки, свързани с електронния надзор, ще възникне необходимост от назначаване на нови пробационни служители.

НПМ оценява, че новото политическо ръководство на МП, съответно и на ГДИН, е поставено в невъзможност да открие общежитието в гр. Дебелт до края на 2016 г. поради липса на щатни бройки, както и необходим около 6-месечен срок за назначаване на новите служители. По неофициална информация в ГДИН се обсъжда вариант за освобождаване на корпуса на затвора чрез преместване на всички л. св. и персонала. Затова ръководството на затвора се надява на командироване на служители от други МЛС, като отчита първия вариант за невъзможен.

Мнението на НПМ е, че системата не разполага с вътрешен ресурс, за да обезпечи необходимата администрация.

Водени от гореизложеното, експертите от НПМ смятат за необходима препоръка към министъра на финансите, съвместно с министъра на правосъдието, да предприемат необходимите мерки за окоплектоването на общежитието в гр. Дебелт през следващата бюджетна година с необходимия личен състав и нужния автопарк.

Следва да се отчете като положителна тенденция отпускането на капиталови средства за поддръжка и ремонт на МЛС през настоящата бюджетна година. До сега те са се движили в диапазона от 1.5 до 3 милиона лева. За първи път от десетилетия капиталовите разходи на ГДИН са над 4.5 милиона лева и за първи път няма неразплатени плащания за ток, вода и медикаменти, които преди това бяха в диапазона от 50 000 лева за арест и 300 000 лева за затвор. В отговора на българското правителство до КПИ във връзка с посещението му през 2015 г. е предоставено приложение № 2, в което е указано, че: „С цел да се подобрят условията на задържане и

затворническата система да се приведе в съответствие с изискванията от Конвенцията, е изготвен следния предварителен план с предвидени ремонтни дейности, който следва да бъде изпълнен до края на 2016 г. (при условие, че бъдат осигурени необходимите финансови ресурси в размер на приблизително 15 030 000 лв.)“.

При настоящата проверка се установява липса на строителни дейности по програмата, както следва:

т.3 за затвора в гр. Бургас Основен ремонт на основната сграда и изграждане на санитарни възли в килиите - 1 200 000 лв. Има избран изпълнител.

т.25 и т. 26 Затвора в гр. София - Проектиране и ремонт на фасадата и построяване на последния етаж – 2 070 000 лева - Няма данни за обявена обществена поръчка.

т. 32 Строеж на следствен арест към основната сграда на Сливенския затвор - 1 000 000 лв. Няма данни за обявена обществена поръчка.

т.9 Бойчиновци – Ремонтни работи на етаж, на който се провеждат образователните дейности 150 000 лева (посетен във връзка с изнесена приемна на омбудсмана на Република България в община Бойчиновци) Няма данни за обявена обществена поръчка.

Ако се приеме, че всички тези дейности, ведно със затвора в гр. Сливен ще се осъществят до края на 2016 г., то тяхната прогнозна стойност възлиза на 5 920 000 лева. При налични малко над 4 500 000 капиталови разходи, очевидно е че към настоящия момент останалите дейности по предварителната програма са финансово необезпечени. Липсата на обявена обществена поръчка към този момент, указва че последните три точки по програмата вероятно няма да се изпълняват. Тази програма повтаря грешките на предходните програми поради финансовата си необезпеченост. Следва да се отбележи, че програмите са нереални спрямо бюджета на ГДИН, но и нито един министър на правосъдието от приемането на първата програма по решение 767 на МС от 2008 г не е внасял отчет по тяхното изпълнение в МС, независимо че по нея е следвало на всеки две години до 2015 г. министърът на правосъдието да внася такъв доклад. Не може да не се отбележи, че и първата програма е нереална спрямо бюджетните възможности на МП. Стига се до многобройни необезпечени бюджетно програми. Като цяло към настоящият момент липсва цялостна визия за развитие на МЛС, като нормативното задължение в ЗИНЗС за нейното наличие е отпаднало. Вследствие на това е налице незапознат с проблематиката МС, съответно министър на финансите. Причините са може би в честата смяна на ресорни заместник-министри и главни директори на ГДИН. (От 2008 г.– 5 заместник-министри и 8 директори на ГДИН.)

Гореуказаната т. 9 като капиталов бюджетен разход следва да се осъществи от Министерството на образованието и науката, а не от ГДИН. НПМ смята, че ако тези средства са налични, следва да се пренасочат към подобряване на битовите условия в спалните помещения в затворите.

6. ЗО в гр. Дебелт

Проектирането очевидно не съответства на изискванията на НАРЕДБА № 4 ОТ 1 ЮЛИ 2009 Г. ЗА ПРОЕКТИРАНЕ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА СТРОЕЖИТЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ДОСТЪПНА СРЕДА ЗА НАСЕЛЕНИЕТО, ВКЛЮЧИТЕЛНО ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ (В сила от 14.07.2009 г. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството Обн. ДВ. бр. 54 от 14 Юли 2009 г., изм. ДВ. бр. 54 от 15 Юли 2011 г.) поради обстоятелството, че в контролния пункт на входа е изградена тоалетна за инвалиди, но няма изискуем наклон освен стъпала на входа и на изхода към топлия коридор. Така построения коридор вероятно ще е излишен поради обстоятелството, че зимата в гр. Бургас е мека и изключително рядко вали сняг, но при допускане на посетители за свиждане, ведно с инвалид, ще е налице ниска пропускателна способност. В самата сграда може би поради незавършеност на обекта не се забелязват съоръжения, но и налично място за тях относно достъпна среда на л. св. с ограничени двигателни функции. По данни на изпълнителя е минал строителен надзор от възложителя и са дадени указания за отстраняване на констатирани дефекти. Така например, в частта за тоалетните в наказателните помещения. НППМ не получи данни от изпълнителя, нито от ръководството на затвора, че проекта е предвидил достъпна среда за хора с увреждания.

НППМ желае да получи информация относно проектен период на подаване на топла вода и отопление за поддържане на нормална стайна температура и начин на евентуално охлаждане както в помещенията за лишените от свобода, така и в помещенията на администрацията при така избрания начин за отопление по проекта.

При изпълнение на проекта са съборени преградни стени изградени от итонг, основателно оценени като ненадеждни. Настоящите преградни стени са изградени от бетонови блокчета, но за съжаление измазани и шпакловани, вместо направо боядисани, което създава предпоставки за тяхното лесно нараняване и необходимост от скорошни ремонтни дейности след пускането му в експлоатация.

6. ЗО „Строител“

Общежитието е от открит тип. Капацитетът на общежитието е 77 л. св. В момента на проверката бяха настанени 88 л. св. Така например в 18 спално помещение на площ около 15 кв. м. са настанени 6 човека. Двама са настанени в преходно помещение, което видимо не отговаря на стандарта.

НППМ желае да получи разбивка по така направено измерване през 2015 г. относно наличен капацитет от 77 лишени от свобода.

Въпреки очевидната пренаселеност не постъпиха оплаквания от страна на л. св. поради обстоятелството на налична добра трудова заетост. Подът на първия етаж на общежитието е влажен, като в цимента се просмуква капилярна влага от земята. Поставяни са дървени греди и върху тях плоскости, които явно загиват и миришат. Въпреки направените частични ремонти (например в стола), следите от капилярна влага са видими на височината на човешки ръст. Поради влагата кабинетът на социалния работник е в много лошо състояние (мухъл, влага и мирис). В столовата е необходима смяна на кухненските столове. След съкращаването на ТРЗ, отчитането на

труда се осъществява от надзорния състав. Общежитието не разполага с автомобил, което затруднява извършването на проверки на работещите л. св. на външни обекти. Изключително малко е дворното пространство, което се ползва активно през почивните дни. Възможности за разширяване ръководството на затвора вижда чрез усвояване на съседен двор с две жилищни сгради. Тези сгради са в изключително лошо състояние. От обитателите на тези жилища (по 4 на етаж) само 1 е служител на МП. Съобразно чл. 19 ал.4 от Закона за държавната собственост наемането на тези жилища не може да бъде по-дълго от 10 години.

НПМ препоръчва Министерството на правосъдието да извърши преглед на съществуващите наемни отношения в тези сгради съобразно Закона за държавната собственост с цел евентуалното им освобождаване и разширяване на територията на ЗО „Строител“.

7. ЗО „Житарово“

Общежитието е от открит тип Настанени са 72 лишени от свобода при капацитет 87. Работещи са всички /овощна градина/ с изключение на двама. Посещават се редовно всеки вторник от лекар и фелдшер. За отопление се ползват въглища и ток. Общежитието също има проблем с автомобила Предходния УАЗ е бракуван но и настоящият не е в добро състояние. Съкратен е готвача, поради което храната се приготвя от лишен от свобода. Продължават дългогодишните проблеми с наличие на дървеници на втория етаж независимо от взиманите периодични мерки.

8. Арест в гр. Бургас

В затвора в гр. Бургас е изграден нов арест. Като цяло преместването бе крайно необходимо и неотложно. Затова усилията на МП и ГДИН заслужават висока оценка. Капацитетът на ареста при откриването му е бил 40 места, но явно недостатъчен за пиковите натоварвания. Впоследствие са монтирани допълнително 17 легла, което води до пренаселване. Оценката на служителите на ареста при откриването му е била, че са влошени техните битови условия. Първоначално не е било предвидено усвояване на по-голяма територия за преместване на ареста. Причините са, че едно от помещенията не може да бъде усвоено поради преминаващата вентилация на старата кухня, а посока за евентуално разширение на ареста не съществува. По тогава действащото щатно разписание е предвидено администрацията на ареста да се помещава на неговата територия и за целта са отделени две помещения. ГДИН вече е подготвила ново щатно разписание, което прехвърля администрацията на ареста към затвора. Това решава въпроса и с битовото обезпечаване на администрацията на ареста като дава възможност при пренаселване, да бъде осъществено лесно преместване на арестанти в групата за обвиняеми и подсъдими. Освен недостатъчен капацитет, още при пускането на ареста в експлоатация е видно, че дневната светлина е недостатъчна както в спалните помещения, така и в административните. Помещенията разполагат с по два прозореца с размери 53 на 110 см. И в двата типа помещения при наличие на дневна светлина по обяд се налага използването и на изкуствено осветление, което също е недостатъчно в спалните помещения. Изключването на изкуственото осветление в служебните

помещения води до невъзможност за четене. В съблекалнята на банята има теч от канализацията и помещението се нуждае от ремонт, включително от зазиждане на прозорец. Плочките в сервизните помещения на места са счупени и очевидно се налага ремонт. Ползването на общо място за разходка със затвора създава условия за кръстосване на потоци от лишени от свобода с тези от ареста и създава напрежение в организацията по използването му. Ръководството на затвора има виждане за решаването на този проблем за изграждане на отделно място за разходка за ареста, с което НПМ се запозна на място, поради което отчита, че идеята следва да бъде подкрепена.

НПМ препоръчва увеличаване на размера на прозорците в ареста, както на спалните, така и на административните помещения, след пускането в експлоатация на ЗО „Дебелт“, както и ремонт на санитарните помещения в частта на увредените плочки.

Г/ Контакти с външния свят

1.Адвокатското свиждане се провежда в помещения с прегради и домофони. Липсва пряк контакт и евентуални документи се предават между адвоката и л. св. със съдействието и през надзорния състав. Член 254 от ЗИНЗС е идентичен с чл. 34 от Закона за адвокатурата. И двата текста допускат, че тези срещи могат да бъдат наблюдавани. Член 30, ал. 5 от Конституцията указва, че: „Всеки има право да се среща насаме с лицето, което го защитава. Тайната на техните съобщения е неприкосновена.“ В случая, след като тези срещи могат да бъдат наблюдавани означава, че не е насаме и че тайната на съобщенията не е неприкосновена. НПМ не е получавал сигнали или жалби в тази насока. Очевидно администрацията на затвора е толерантна и не ползва тези свои права на наблюдение. Но съществуващата правна възможност за наблюдение е неприемлива съобразно изискванията на Конституцията. ЕПЗ допускат изключение от това правило по решение на съдебен орган за предотвратяване на тежки престъпления или съществени нарушения на сигурността и безопасността на затворите. В затворите в гр. Сливен и гр. Бургас адвокатското свиждане е без прегради. По данни на служителите в затвора в гр. София първоначално не е имало прегради, но са направени във връзка с предписание на проверяващи от ГДИН. Ако това е така, то следва да се извърши проверка относно тяхната професионална компетентност или поне да се вземат мерки, за да не се допуска за в бъдеще такава непрофесионална намеса.

НПМ препоръчва на началника на затвора в гр. София да осигури възможност при адвокатското свиждане да се предават писмени материали от и към лишения от свобода без посредничеството на надзорен състав.

2. Редовно свиждане

Това е така нареченото редовно двуседмично свиждане за л. св. е на основание чл. 86, ал. 1, т. 2 от ЗИНЗС. Съобразно чл. 256, ал. 4 от ЗИНС относно обвиняемите и подсъдимите броят на свижданията и тяхната продължителност се определят със заповед на Главния директор на ГДИН. Вместо от Главния директор това се определя от Министъра на правосъдието с чл. Чл. 277. (1) ППЗИНС указва, че „Задържаните под стража имат право на свиждане не по-малко от два пъти месечно.(2) (Изм. - ДВ, бр. 20

от 2014 г.) Свижданията са с продължителност до 40 минути. Те се провеждат в специално обзаведени помещения в ареста по ред, определен от началника на арестите в съответната териториална служба, под наблюдението на служител от надзорно-охранителния състав.

През 2014 г. са направени допълнения на чл. 73 от ППЗИНС, които указват наличие на преградни стени и физическа охрана.

Действието се разминава с вече направените препоръки на КПИ за открито провеждане на свиждането (без прегради).

Ремонтираното място за свиждане в затвора в гр. София е с прегради.

В тази насока има установена добра практика в затвора в гр. Сливен. Ако текста се приложи, би следвало да се извършат нецелесъобразни бюджетни разходи.

Разполагаемата площ, обзавеждането и начина на провеждане на свижданията в затвора в гр. Бургас се оценяват като нечовешки и нехуманни и като най-лошите за страната.

24.1 „На затворниците се разрешава да комуникират толкова често, колкото желаят, чрез писма, телефонни разговори или други форми на комуникация със семействата си, други лица или представители на външни организации, както и да имат свиждания с тях.“

Неизпълнена препоръката на КПИ в тази насока е да се предвиди поне по едно свиждане седмично. Втората препоръка е във връзка с т. 24.2 от ЕПЗ: **„Комуникациите и свижданията може да подлежат на ограничения и наблюдение заради изисквания за текущи следствени действия, поддържане на ред, сигурност и безопасност, предотвратяване на престъпления и защита на жертвите на престъпления, но тези ограничения, вкл. конкретни ограничения, наложени от съдебните органи, трябва да позволяват минимално ниво на контакт.“** както и т 24.4 Мерките, вземани по отношение на свижданията, трябва да позволяват на затворниците да поддържат и развиват семейните си отношения по възможно най-нормален начин.“

„КПИ препоръчва да бъдат взети мерки за подобряване на помещенията за свиждане в Бургаския затвор и Варненския затвор в контекста на тези бележки. Както и преди е подчертавал Комитетът, целта трябва да е всички лишени от свобода, включително тези с мярка за неотклонение, да провеждат свижданията си в разумно открити условия, използването на помещения за свиждане от затворен тип трябва да бъде по-скоро изключение, отколкото правило.“

НПМ през 2013 г. е развил тази препоръка като указва възможността новоизградените лавки да се правят по възможност в близост до входа на затвора и да се ползват за открито свиждане, ведно с разширяване на асортимента на лавката с цел възможности за ограничаване внасянето на вещи от вън. Изградените лавки от ДПФЗД след този период не съответстват на тази препоръка. Разделянето на лавките на лавка за служители и отделна лавка за л. св. води до обстоятелството, че служител на ГДИН не може да си закупи нищо тъй като там няма лавка за служители – например ЗО „Керамична фабрика“.

В ЗО „Дебелт“ са изградени 16-17 места с прегради и домофони, 6-8 места за л. св. за пряко свиждане без прегради и две за адвокатски свиждания. Не е предвидено място за удължено 4-часово свиждане, поради което то вероятно ще се провежда в помещенията за свиждане без прегради. Проектът не предвижда свиждане с възможност за достъп и до лавка.

Многократните препоръки на КПИ са тези свиждания да са 1 път седмично. Законът не е пречка за началниците на затвори да увеличат броя на свижданията, но липсата на надзорен състав ги принуждава да се въздържат от реализация на тази препоръка. На второ място, законът регулира трайни обществени отношения, поради което и времето на свиждане следва да се регламентира със закон. Капацитетът на местата за свиждане дава тази възможност. Не на последно място, със закон следва да се определи какво обзавеждане се изисква при отделните видове свиждания, като например: За високорискови л. св. над 80 или 100 точки обичайните свиждания да се провеждат с прегради; за всички останали л. св. в заведения от закрит тип наличие на маси със столове, с достъп до лавка, ведно с бъдещо ограничаване вноса на вещи закупени извън територията на затвора. В този случай следва да се даде достатъчен срок за привеждане на тези места в съответствие с изискванията на закона, ведно с разчети относно тяхното изграждане, ремонтиране и изграждане на подходите към тях. Възможно е, а вероятно и целесъобразно, да се замени присъствието на надзирател при тези свиждания с необходимото видеонаблюдение. За тази цел, без значение дали ще е с надзирател или с видеонаблюдение, съобразно чл. 32, ал. 2 от Конституцията това следва да стане със закон.

Тревожна тенденция е, че по публична информация във всички МЛС ремонтът на тези помещения за свиждане не води до промяна на неговото провеждане, поради непромяна в нормативната уредба. НПИМ изразява загриженост за нецелесъобразно изразходване на и без това недостигащи бюджетни средства.

3. Удължено свиждане – чл. 98, ал. 1, т. 5 от ЗИНЗС

В гр. София вратата на помещението за удължено свиждане е прозрачна, като помещението е оборудвано и камера. То е за срок от 4 часа и се дава като награда. Свиждането първоначално е било със срок до 24 часа с идея да се провежда в среда максимално близка до семейната. Тази награда е представлявала единствената възможност за физически контакт на л. св. с техни близки. Тоест, единствената форма на личен живот по отношение на двата най-тежки режима в затворите. Минималните изисквания са били определени в заповед № Л -5593/10.10.2006 г. на Главния директор на ГДИН. След близо 6-годишен период впоследствие оборудването е сведено само до една маса и столове, като помещенията са оборудвани с камера в явно нарушение на гореуказаната заповед по устно указание на заместник-министър на правосъдието. При направена проверка в затвора в гр. Стара Загора НПИМ е установил оборудване на помещението с видеокамера и е направил препоръка за нейното отстраняване поради нарушаване правото на личен живот на гражданите. Член 91 от ППЗИНС указва, че „Удълженото свиждане се провежда в подходящо обзаведени отделни помещения“, докато чл. 73 от ППЗИНС указва „специално обзаведени“. „Подходящо обзаведени“ е и

термин в чл. 85, ал. 1 от ЗИНЗС относно помещения за бременните жени и кърмачки. В чл. 98, ал. 4 обаче законът също използва термина „специално обзаведени помещения“.

Извършена е проверка от инспектората към МП, който е установил, че няма установен ред за обзавеждането на тези помещения и препоръчва уреждането му. В изпълнение на тази препоръка със заповед № Л-721 от 29.02.2016 г. във връзка и с установено различно оборудване от инспектората на тези помещения за удължено свиждане ВПД Главен директор на ГДИН, възприемайки нов термин „специално обособени помещения“ в т. 2 от тази заповед въвежда – при възможност система за видеонаблюдение и присъствие на надзорен състав в тези помещения. Със заповед Л-2577 от 28.06.2016 г. Главният директор изменя предходната заповед като видеонаблюдението е задължително.

Ефектът е, че при награждаване на добри затворници освен охрана се въвежда и видеонаблюдение. Като се пренебрегне острият дефицит на надзорен състав, ако се приеме ангажиране на 1 пост за тази цел негативният ефект за бюджета ще е около 13 000 лева месечно само за затворите без общезитията от открит тип. Още по-големи бюджетни разходи ще са налице за в бъдеще по решения на ЕСПЧ поради налагане на изолация над необходимото и незаконосъобразна намеса в личния живот на л. св. и на гражданите, извършили такова свиждане.

Ето защо, НПМ поддържа предходното си становище за нарушение на чл. 32, ал. 2 от Конституцията. Ако министърът на правосъдието смята, че такова наблюдение и следене следва да съществува, то това би следвало да намери своето отражение в ЗИНЗС.

Воден от гореизложеното НПМ препоръчва на Главния директор на ГДИН или на министъра на правосъдието да отмени Заповед Л-2577 от 28.06.2016 г. и т. 2 от Заповед Л -721 от 29.02.2016 г. като противоречащи на чл. 32, ал. 2 от Конституцията или да внесе нужните изменения на ЗИНЗС за въвеждане на следене и записване по време на тези свижданията със закон.

Д/ Употреба на сила и помощни средства

Необоснованата употреба на помощни средства (белезници) при извеждане от спални помещения, а даже и на свиждания в зоните за повишена сигурност не е преустановена поради регламентирането им в инструкциите за съответния пост. Налага се необосновано термина „вътрешен конвой“, за да се използват белезници в нарушение на разпоредбите на ЗИНЗС. Поради необучаването на персонала в използване на физическа сила за овладяване на агресивни л. св. и малкия брой на надзиратели е обосновано и искането на служителите относно високо рискови л. св., особено за такива с психични отклонения, използването на белезници като превенция да бъде регламентирано по изключение до провеждането на необходимото обучение.

НПМ е запознат със случай, когато надзирател в болнично заведение ползва белезници за регламентирано и в инструкцията време в случай на ползване на тоалетна. Причината, както и в предходните случаи, отново е в липсата на достатъчно надзорен състав. Поради липса на надзорен състав в този случай не се осигурява и регламентираната почивка по чл. 16е, ал. 5 от ППЗИНС.

НПМ за пореден път установява нарушение на правата на л. св. и на социалните права на служителите в МЛС поради липса на надзорен състав.

НПМ препоръчва Министерството на правосъдието и Министерството на финансите при разработване на бюджета на ГДИН да вземе необходимите мерки за значително увеличаване на надзорния състав с оглед привеждане на инструкциите на постове в съобразени с разпоредбите на чл. 114 от ЗИНЗС относно използването на помощни средства.

Със Заповед Л-04-1416 от 13.10.2015 г. е създаден регистър на травматичните увреждания в МЛС. Водят се и регистри за употреба на сила.

Изключително позитивна констатация е, че в затвора в гр. София след постъпване на работа на новия ръководител на затвора необоснованата употреба на сила е преустановена. Констатацията се потвърждава от интервютата на значителен брой лишени от свобода.

Е/ МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

1. Затвор в гр. София, ЗО „Кремиковци“, ЗО „Казичане“

НПМ не констатира положителни промени в медицинското обслужване на л. св. от затвора и общежитията.

Медицинският център (МЦ) продължава да е с незадоволителна материално-техническа база и кадрови дефицит. В центъра работят: лекар – обща медицина; лекар по дентална медицина; медицински фелдшер и медицинска сестра. Л. св. изпълнява функцията на санитар. Вакантна е 1 лекарска длъжност, лекар-психиатър идва само веднъж седмично. МЦ и Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС) обезпечават 24-часово медицинско обслужване на затвора.

В ЗО „Казичане“ длъжността медицински фелдшер е вакантна, въпреки проведени конкурси. За медицинско обслужване на л. св. се разчита на Центъра за спешна медицинска помощ (ЦСМП) и транспортирането до МЦ на затвора. Медикаменти за нуждаещите се л. св. се предоставят от надзорно-охранителния състав.

В ЗО „Кремиковци“ длъжността медицински фелдшер е вакантна. Има лекар по дентална медицина, който е принуден да изпълнява и фелдшерски функции. Част от л. св. имат личен лекар, който посещава общежитието веднъж седмично за 2 часа. При проверката не се установи защо само част от л. св. имат личен лекар и как е той е определен. МЦ не поддържа връзка с него за координиране на медицинското обслужване на л. св., които обслужва. Следва да се отбележи, че от ЗО „Кремиковци“ се получават много жалби за нарушени здравни права.

Персоналът на МЦ е без мотивацията за работа: ниско заплащане на труда; липса на кадри; тежък контингент за обслужване; мизерни условия на труд; голяма натовареност на работния процес; многобройни медицински справки; отнемане правото за категория труд на лекарите. Служителите определят дейността на МЦ като затихваща.

В МЦ л. св. се преглеждат по график и съобразно спешността. За периода от месец януари до месец август 2016 г. в МЦ са извършени: 8 254 прегледа; 120 диспансеризации; 217 извеждания за консултации във външни лечебни заведения.

МЦ работи по „Програма за превенция на Туберкулозата“ и за периода от месец януари до месец август 2016 г. са извършени 389 прегледа.

В затвора в гр. София се провежда субституираща терапия с метадон на наркозависими л. св. от външно лечебно заведение. В момента на лечение са 16 л. св.

Изследвания за СПИН и Хепатит се правят само по лекарско предписание.

Лекарствоснабдяване: медикаментите изписани по рецепти на Националната здравно-осигурителна каса (НЗОК) се закупуват от аптека в града; медикаментите за спешна и неотложна помощ и за лечение на настанените в стационара се осигуряват от аптекния склад на затвора.

По препоръките на КПИ:

НПМ констатира, че при прегледите на л. св. в медицинския кабинет не присъства охрана, ако не е поискана от медицинският специалист. Продължава да е практиката да се ползват л. св. за санитарни и лекарства да се предоставят чрез надзорно-охранителния състав.

Води се книга за травматичните увреждания и се изготвят формуляри за регистриране на травматични увреждания на л. св. съобразно Заповед № ЛС-04-1416/13.10.15 г. на МП. Случаите се докладват на началника на затвора (всички случаи на употреба на сила и помощни средства се докладват на прокурор).

НПМ проведе интервюта с наркозависими л. св., включени в Метадоновата програма. Те споделиха, че са доволни от лечението и искат то да продължи, не се „бодят“ с многократно употребявани игли, което е обичайно за затвора. При двама от тях е намалена дозата на метадона за престоя в затвора. Един от л. св. е със загуба на зъби, но затворът не поема зъбна реконструкция, принуден е да се храни с кашава храна.

2. Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода, гр. София

Болницата функционира, като болница за продължително лечение с 98 легла. Разполага с клинична лаборатория, рентгенов кабинет, апаратна физиотерапия. Медицинска апаратура от времето, когато е извършвано активно лечение, стои замразена. Битовите условия, при които се лекуват л. св. са незадоволителни.

Болницата е кадрово/щатно обезпечена с: 1 директор - вакантна; Главна медицинска сестра; 5 ½ лекарски бр., от които 1 - вакантна; 9 медицински сестри; 1 рентгенов лаборант; 2 клинични лаборанти; 1 медицинска сестра – физиотерапия; 4 медицински фелдшери; фармацевт и помощник фармацевт.

Л. св. са настанени в стаи по режим за изпълнение на наказанието, обособен е женски сектор. От месец януари до месец август 2016 г. през болницата са преминали 312 л. св. За постоянно са настанени 2 л. св. – инвалиди, поживотни и 1 със СПИН. Направени са 258 извеждания за консултации и 38 л. св. са настанени за лечение във външни болнични лечебни заведения.

Болницата извършва и доболнична помощ и съвместно с МЦ обезпечава 24-часовото медицинско обслужване на затвора. Извършени са 1310 амбулаторни прегледа след 17 часа и 70 на задържания в следствен арест, рентгенови и клиниколабораторни изследвания, физикални процедури и специализирани прегледи, 536 хирургични прегледа, 328 вътрешни, 93 ортопедични, 65 неврологични прегледа.

Интервюираните л. св. изразиха удовлетвореност от медицинското обслужване.

Препоръка:

Директорът на затвора да използва възможността за служебен избор на общопрактикуващ лекар за л. св., по реда на Националния рамков договор.

3. Затвор в гр.Сливен

НПМ не констатира промяна в медицинското обслужване на л. св. в затвора в гр. Сливен. МЦ запазва практиката си на добра организация, кадрова обезпеченост и качество на медицинското обслужване в пенитенциарната система.

Материално-техническата база на МЦ и детската ясла са в много добро състояние.

МЦ е кадрово обезпечени с: лекар, стоматолог, медицински фелдшери - 2, 1/2 лекар-ординатор и 1/2 гинеколог. Л. св се ползват за санитарии. Осигурява се 12-часово медицинско покритие на л. св. в затвора.

Л. св. се преглеждат по график и съобразно необходимостта и спешността. При прегледите на л. св. не присъстват надзирателки, с изключение на този при АГ специалиста. За периода от месец януари до месец август 2016 г. са извършени: 5073 амбулаторни прегледи; 724 стоматологични; 231 психиатрични; 297 акушеро-гинекологични. Специализирани консултации на територията на затвора: 20 офталмологични; 16 ендокриноложични; 21 дерматологични; 2 ортопедични; 8 неврологични; 30 хирургични и 45 кардиологични. По спешност са осъществени 114 извеждания във външно лечебно заведение на 155 л. св. при различни специалисти. Проведени са 179 серологични изследвания на л. св. като новопостъпили.

За периода от месец януари до месец август 2016 г. в затвора са пребивавали 75 л. св. с хронични заболявания; 29 лица с наркомании. Регистрирани са 76 л. св. с психични проблеми.

На хранително диетичен режим по медицински индикации средномесечно са включени от 55 до 60 л. св.

За периода от месец януари до месец август 2016 г. са регистрирани 93 травматични увреждания, като за 39 от тях са изготвени формуляри за регистриране на травматични увреждания на л. св. съобразно заповед № ЛС-04-1416/13.10.15 г. на МП.

Лекарствоснабдяването се извършва от аптекната мрежа с рецептурни книжки по НЗОК и централно договорирана доставка от МП. Медикаменти по НЗОК получават по рецептурни книжки 63 л. св., като сумите по тях не се доплащат от л. св., а са за сметка на затвора.

МЦ при затвора в гр. Сливен работи по национални програми съобразени с МЛС: „Майчино здравеопазване“; „Детско здравеопазване“; „Националната програма за превенция на хепатит, СПИН и полово предавани болести“; „Национална програма за превенция на ТБК“.

НПМ констатира, че администрацията на затвора е изпълнила поетия ангажимент да изведе л. св. за прекъсване на бременност по желание, за сметка на затвора.

НПМ проведе интервюта с л. св. – майки, настанени в детската ясла. Те са доволни от условията и медицинското обслужване в яслата. Поставиха искания за УПО и поставяне на външен телефон пост в яслата за разговор с близките, сега л. св. се извеждат по етажите. Една от л. св. поиска да се дават повече плодови пюрета за бебета. Впоследствие се провери хранителният режим на бебетата и не се констатира недостатъчност.

НПМ присъства на отказ от медицински преглед на л. св., тъй като не желае да бъде обслужвана от фелдшер. При последвал разговор и проверени медицински документи се установи, че л. св. е с психични проблеми, прегледана от специалист, желала да получава точно определени медикаменти. Друга л. св. от месеци (по нейни данни) сутрин храчи кръв. Тя счита, че това се дължи на лекарство, което вземала преди два месеца. При прегледа на л. св. от НПМ се констатира палпаторна болезненост в областта на епигастриума. НПМ препоръча консултация с гастроентеролог и микробиологично изследване на хракка.

4. Затвор в гр.Бургас, ЗО „Житарово“, ЗО „Строител“

НПМ констатира, че медицинското обслужване л. св. в затвора и общежитията продължава да е крайно незадоволително.

МЦ разполага с един лекар назначен на ½ длъжност. За л. св. е определен общопрактикуващ лекар от гр. Бургас, но той посещава затвора за по 4 ч., два дни в седмицата. Администрацията на затвора е безсилна да се справи с организацията на медицинското обслужване и е потърсела помощ от ГДИН.

НПМ направи интервюта с л. св. с хронични заболявания. Споделено беше, че никой не ги поглежда, има труден достъп до лекар, трябва да си купуват лекарства, често се прекъсва лечението им, не ги извеждат за консултации. Следва да се отбележи, че от затвора в гр. Бургас се получават най-много жалби от л. св. за лошо или липсващо медицинско обслужване в сравнение с останалите затвори.

По препоръките на КПИ:

НПМ констатира, че при прегледите на л. св. не присъства охрана, ако не е поискало медицинското лице.

На НПМ не се представи книга за травматичните увреждания с формуляри за регистриране на травматични увреждания на л. св. съобразно Заповед № ЛС-04-1416/13.10.15 г. на МП.

Препоръки:

1. Началникът на затвора да обсъди с общопрактикуващия лекар въпроса за гарантиране на необходимото медицинското обслужване на л. св., за които лекарят е ангажиран с договор по НЗОК.

Д/ Дисциплинарна практика

Бяха проверени заповеди на последните четирима Главни директори на ГДИН във връзка с обжалване на дисциплинарни наказания, при което се установиха следните нарушения:

1. Нарушено право на труд

По заповед Л-1523 от 12.03.2015 г. е наказан л. св. да изпълни възложената му работа във връзка с полаган доброволен труд с мотив, че работата не е постоянна. Посоченото правно основание е чл. 96, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС – „изпълняват точно нарежданията и заповедите на съответните длъжностни лица“. Дисциплинарното нарушение е определено по чл. 100, ал. 2, т. 2 и т. 5 от ЗИНЗС. Тоест: „неизпълнение или лошо изпълнение на възложени задачи и заповеди на съответните длъжностни лица“ и „неизпълнение на задълженията или неспазване на ограниченията, предвидени в този закон“, Заповед Л-7047 от 29.12.2015 г. – два пъти отказ да излезе на работа.

Член 80 от ЗИНЗС указва, че труда е доброволен. Член 48, ал. 1 от Конституцията указва право на труд. Съобразно чл. 2 от Конвенцията относно принудителния или задължителния труд изразът „принудителен или задължителен труд“ означава всяка работа или служба, изисквана от лице под заплахата на каквото и да е наказание и за която това лице не се е съгласило доброволно да я извършва. Това действие попада определено в тази дефиниция. Дисциплинарно наказание следва и може да се налага в случаите, когато работата е свързана с полагане на труд по дежурство за поддържане чистотата на затвора, но не и при отказ за полагане на доброволен или заплатен труд. Единствената допустима санкция е непризнаване на деня за работен и евентуално освобождаване от работа. Вторично въздействие има това поведение върху л. св. при оценката му на риска, разглеждане на евентуални промени в режима, прехвърляне в общежитие или УПО или повторно назначаване на работа.

2. Нарушено право на образование.

По Заповед Л-1449 от 09.03.2015 г.; Заповед Л-1155 от 18.02.2015 г.; Заповед Л-983/1/ без датата, но изготвена и съгласувана на 05.02.2015 г.; Заповед Л-456 от

11.02.2016 г. – отказ за явяване на курс по фризьорство, който л. св. е посещавал нередовно, а в следствие се е отказал напълно. В една от заповедите наказанието е наложено за това, че л. св. не се явил на училище. Наказанието е писмено предупреждение. Лишения от свобода се е позовал на недобро здравословно състояние. Обяснено му е, че следва да представи медицинска бележка. Отчита се, че по този начин се нарушава планът за изпълнение на присъдата. Допуснатото нарушение е по чл. 96, т. 3 от ЗИНЗС – спазват установените за тях правила. Член 53, ал. 1 от Конституцията определя съществуването на право на образование. Член 156, ал. 3 от ЗИНЗС указва целите за съставянето на този план. Аналогично на чл. 171, ал. 4 от ППЗИНЗС на отказалите да учат планът следва да се препланира. Що се отнася до търсенето на отговорност, то компетентни за това са училищните власти към Министерството на образованието и науката, съобразно техните правила за търсене на отговорност от недисциплинирани ученици.

3. Нарушаване тайната на кореспонденция

Заповед Л-5621 от 28-09.2015 г. – изнесено негово писмо с цел пускане в пощенска кутия. Дисциплинарно нарушение по чл. 100, ал. 1 във вр. с ал. 2, т. 5 от ЗИНЗС – неизпълнение на задълженията или неспазване на ограниченията, предвидени в този закон.

Нарушен е чл. 75 от ППЗИНЗС – (1)Осъдените на лишаване от свобода имат право на кореспонденция без ограничение в броя на писмата, които изпращат или получават.

(2) Получаваната **и изпращаната** кореспонденция на лишените от свобода се контролира в интерес на сигурността, като се цели предотвратяване извършването на престъпления.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 20 от 2014 г.) Писмата на и до лишените от свобода се изпращат и получават от инспектор по социална дейност и възпитателна работа в присъствие на служител от надзорно-охранителния състав. Пликът се запечатва или разпечатва по начин, който да убеди служителя, че не съдържа неразрешени вещи.

(4) При възникване на основателно предположение, че писмото е със съдържание, което може да осуети разкриване или да доведе до извършване на тежко престъпление, същото се спира с разпореждане на началника на затвора и се уведомява прокурорът, упражняващ надзор за законност по местоизпълнение на наказанието.

Конституция на Република България

Чл. 34. (1) Свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения са неприкосновени. (2) **Исключения от това правило се допускат само с разрешение на съдебната власт**, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления.

По чл. 37 от отменения Закон за изпълнение на наказанията – „Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 2002 г.) Лишените от свобода имат право да подават молби и жалби, както и да се явяват лично пред началника на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 73 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2002 г.) Молбите и жалбите се изпращат незабавно до съответните органи. Тези от тях, които са подадени в запечатани пликове и са адресирани до Народното събрание, до Президента на Република България, Министерския съвет, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, до прокуратурата, съда, следствието и до органите по правата на човека към ООН и към Съвета на Европа, не подлежат на проверка от администрацията.“

В РЕШЕНИЕ № 4 ОТ 18 АПРИЛ 2006 Г. ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 11 ОТ 2005 Г. (Обн. ДВ. бр. 36 от 2 Май 2006 г.) се посочва: „Конституционният съд не споделя становището, че със забраната за администрацията да проверява съдържанието на част от кореспонденцията, адресирана до Народното събрание, Президента на Република България, Министерския съвет, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, прокуратурата, съда, следствието и органите по правата на човека към ООН и към Съвета на Европа, ЗИН е създал достатъчна и надеждна гаранция за неприкосновеността на кореспонденцията.

От обстоятелството, че писмата до държавните органи не подлежат на проверка, не следва да възприемем като необорима презумпция, че кореспонденцията, насочена към всички останали адресати по своето съдържание задължително е насочена към подготвяне и извършване на тежко престъпление или е предназначена да осуети разкриването на вече извършени престъпления.“

Ето защо, наказанието е неоснователно поради противоречие на чл. 75 от ППЗИНЗС с Конституцията.

НПМ препоръчва на Министъра на правосъдието да приведе текста на чл. 75 от ППЗИНЗС в съответствие с чл. 34 от Конституцията, аналогично с разпоредбите на чл. 256, ал. 2 от ЗИНЗС относно обвиняеми и подсъдими.

4. Несъответствие с изискванията на чл. 59, ал. 2 от АПК

Заповед Л-293 от 16.01.2015 г. – не е ясна фактичката обстановка относно извършеното деяние. Заповедта вероятно е правилна, но не е мотивирана. **Заповед Л-2125 от 02.04.2015 г.** касае намерени вещи, неупоменати в чл. 96, ал. 4 т. 1 и т. 2 от ППЗИНС, но неясно какви. **Заповед Л-1836 от 1.05.2016 г.** – без установена фактическа обстановка, немотивирана.

НПМ препоръчва на Главния директор на ГДИН да извърши преглед на указаните заповеди по т. 1-3 и да заличи така наложените наказания. В случаите, когато тези заповеди са били преграда за промяна на режима в по-лек, преместване в общежитие или УПО, да даде указание на съответните началници на затвори да преразгледат статута на тези лишени от свобода съобразно отменените заповеди.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

1. Списъкът с разрешените вещи в местата за лишаване от свобода и разпределението на лишените от свобода да се обнародват като приложение към

Правилника за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ППЗИНЗС).

2. Лишените от свобода да получават копие от заповедта си за преместване, за да може да получат и реализират ефективна правна защита. Това право следва да бъде нормативно уредено в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) поради наличие на обща разпоредба в чл. 61, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс, поне в частта за индивидуалните административни актове, издавани от администрацията в местата за лишаване от свобода и Министерството на правосъдието.

3. Отказите за преместване на лишен от свобода да се издават в изискуемата форма на заповед и да се връчват на страната по издаването на този административен акт, като се посочват сроковете и органа, пред който може да се обжалват.

4. На основание чл. 46 ЗИНЗС омбудсманът на Република България, в качеството си на Национален превантивен механизъм (НПМ), препоръчва на министъра на правосъдието, ГДИН и ДПФЗД да предприемат необходимите действия относно строителство на нов затвор в гр. София, с капацитет даващ възможност за последващо закриване на общежитието в Кремиковци и затвора в гр. София.

5. Министърът на финансите, съвместно с министъра на правосъдието, да предприемат необходимите мерки за окомплектоване на общежитието в гр. Дебелт през следващата бюджетна година с необходимия личен състав и нужния автопарк.

6. Министерството на правосъдието да извърши преглед на съществуващите наемни отношения в жилищните сгради до ЗО „Строител“ съобразно Закона за държавната собственост с цел евентуалното им освобождаване и разширяване на територията на общежитието.

7. Да се предприемат мерки за обезпечаване на достатъчно дневна светлина в спалните и административните помещения на ареста в гр. Бургас и ремонт на увредените плочки в санитарните възли, след пускането в експлоатация на ЗО „Дебелт“.

8. Началникът на затвора в гр. София да осигури възможност при адвокатското свиждане да се предават писмени материали от и към лишения от свобода без посредничеството на надзорен състав.

9. Главният директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) или министърът на правосъдието да отменят Заповед Л-2577 от 28.06.2016 г. и т. 2 от Заповед Л -721 от 29.02.2016 г. като противоречащи на чл. 32, ал. 2 от Конституцията или да внесат нужните изменения на ЗИНЗС за въвеждане на следене и записване по време на свижданията.

9. Министерството на правосъдието и Министерството на финансите при разработване на бюджета на ГДИН да вземат необходимите мерки за значително увеличаване на надзорния състав с оглед привеждане на инструкциите на постове в съответствие с разпоредбите на чл. 114 от ЗИНЗС относно използването на помощни средства и създаване на необходимите условия за спазване на трудовите права на служителите.

10. Началникът на затвора в гр. София да използва възможността за служебен избор на общопрактикуващ лекар за лишените от свобода по реда на Националния рамков договор.

11. Началникът на затвора в гр. Бургас да обсъди с общопрактикуващия лекар въпроса за гарантиране на необходимото медицинското обслужване на лишените от свобода, за които лекарят е ангажиран с договор по Националната здравно-осигурителна каса.

12. Министърът на правосъдието да приведе текста на чл. 75 от ППЗИНЗС в съответствие с чл. 34 от Конституцията, аналогично с разпоредбите на чл. 256, ал. 2 от ЗИНЗС относно обвиняеми и подсъдими.

13. Главният директор на ГДИН да извърши преглед на указаните заповеди в главата „Дисциплинарна практика“ от настоящият доклад. В случаите на приета препоръка за тяхната отмяна, ако тези заповеди са били преграда за промяна на режима в по-лек, преместване в общежитие или условно предсрочно освобождаване да се вземат мерки за отстраняване на евентуални неблагоприятни последици.

Искане за допълнителна информация относно:

1. Разбивка на направените корекции в замерванията и повишаване капацитета на корпуса на затвора в гр. София.

2. Проектен период на подаване на топла вода и отопление за поддържане на нормална стайна температура и начин на евентуално охлаждане както в помещенията за лишените от свобода, така и в помещенията на администрацията при така избрания начин за отопление по проекта за общежитие в гр. Дебелт.

3. Разбивка по така направено измерване през 2015 г. относно наличен капацитет от 77 лишени от свобода в ЗО „Строител“.

ДИМИТЪР БОНГАЛОВ

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН
МАХАНИЗЪМ И ОСНОВНИ ПРАВА И
СВОБОДИ НА ЧОВЕКА“**